

krščansko-katoliška načela, imajo dolžnost, na vso moč širiti katoliško časopisje. Nasprotno, protikrščanske liste bomo zatrli edinole s razširjanjem katoliških listov: „Gospodarja“, „Straže“, „Domoljuba.“ Razširjanje naših listov pa mora biti organizirano. V tem imajo zaupniki Kmečke Zveze najlepšo nalogo in dolžnost. Zaupniki Kmečke Zveze po posameznih župnijah so pred vsem poklicani, da vsak v njemu poverjeni vasi ali kraju izpodriva nasprotno liste in širi naše! Vsak zaupnik mora imeti glede časopisja natančen pregled čez svojo vas; za vsako hišo mora vedeti, kako časopisje prihaja v njo. Pa kako širiti naše časopisje? Gotovo je, da ni dovolj, ako sosedu samo rečeš: „Naroči si na primer „Gospodarja!““ Možno bo to pozabil, ali ne ve, kako bi naročil, ali mu je prenerodno pisariti in denar pošiljati, ker ni varen itd. Najbolje je tako: Zaupnik KZ, ki vidiš, da n. pr. tvoj sosed nima našega lista, ga opozori na list, pa mu obenem reče, da mu ga ti naročiš; naj ti le da naročnino! Tako storiš pri drugem, tretjem, četrtem. Naročnino, ki so ti jo ljudje dali, pa pošlješ skupno upravnistvu „Gospodarja“ ali „Straže“ ter obenem pošlješ upravnistvu naslove, na katere se naj „Gospodar“ ali „Straža“ pošilja. Lahko pa tudi vsi zaupniki ene župnije nabrano naročnino in naslove izroče n. pr. blagajniku župnijske Kmečke Zveze, da on za vso župnijo skupaj pošlje upravnistvu naročnino in naslove. Zaupniki, ki boste tako širili naše katoliške liste, boste s tem najbolj pripomogli, da se Kmečka Zveza ojači. Čim več našega časopisja bo prihajalo med ljudstvo, tem bolj se bo širila med ljudstvo misel Kmečke Zveze in strankina zavest! Pa kakor rečeno: to mora biti organizirano! In vsak zaupnik Kmečke Zveze se mora za to potruditi! Tudi naši mladeniči in dekleta, naši Orli in Dekliške Zveze, naše Marijine Družbe naj zlasti zdaj sprejmejo med svoje posebne naloge: razširjanje naših časnikov!

Kmetovalcem, ki so oddali lansko leto seno.

Na članek pod gornjim naslovom v zadnji številki „Slov. Gospodarja“ nam je poslala Zadruga Zveza v Celju sledeče uradno pojasnilo:

Ker je tudi po prevratu meseca novembra 1918 ostal promet s senom in slamo vezan ter so ostale tozadevne odredbe prejšnje avstrijske vlade v popolni veljavi, je poverila takratna narodna vlada v Ljubljani posle prejšnje poslovalnice za krmila v Gradcu z odlokom z dne 14. nov. 1918 Zadružni Zvezi v Celju. Zvezi je vlada s istim odlokom naročila likvidirati poslovanje graške poslovalnice za krmila na bivšem Spodnjem Stajerskem.

Po dolgotrajni inventuri se je dognalo, da je ostalo iz poslovanja graške poslovalnice na Spodnjem Stajerskem še 15.568,83 meterskih stotov sena in 4.894,25 q slame v vrednosti K 557.429,23. Ta znesek ni zadostoval za terjatve kmetovalcev in komisijonarjev, ki znašajo skupno K 797.603,62. Vслед tega se je Zadružna Zveza trudila doseči od graške poslovalnice deplačilo. Tozadevna pogajanja so se vlekla do meseca marca. Se le tedaj je graška poslovalnica privolila v doplačilo, pod pogojem, da odobri isto njena centrala na Dunaju. Ta pa dovolila ni dala, v след česar so pogajanja z graško poslovalnico padla v vodo. Glasom poročila deželne vlade v Ljubljani, katero smo za posredovanje naprosili, je celo premoženje omenjene dunajske centrale pripadlo likvidacijski masi za staro državo.

Ne gre torej niti za milijonske terjatve, še manj za milijonske zasluge Zveze. Kajti Zveza je oddajala gornjo seno po cenah, kakor so bile uradno določene, pri čemur je odpadlo nanjo pri vsakem meterskem stotu K 1,20, zaslužek torej, ki je z ozirom na precejšnje stroške takega centralnega obrata, zmeren.

Z ozirom na to, da gori omenjeno doplačilo iz Gradca ali Dunaja doslej še ni bilo dosegljivo, dalje z ozirom na to, da so posamezni bežeči vojaški oddelki meseca novembra 1918 takrat še obstoječe zaloge močno oplenili in konečno z ozirom na neiztirljive rekvizicije Narodnih svetov se je čutila Zveza primorano, izplačati na terjatve na stagem senu le 70%. Ako se posreči omenjene škode popraviti, se bode izplačalo še ostalih 30%.

Zadružna Zveza v Celju.

(Po tej izjavi Zadružne Zveze ima besedo naš poročevalec.)

Politični pregled.

Beograd.

Predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič se je trudil in pogajal zama za sporazum med parlamentarnimi strankami glede sestave vlade. Za njim je prevzel sestavo nove vlade Stojan Protič pod pogojem, da vrne regentu Aleksandru ta mandat, ako se mu ne posreči sestaviti koncentracijskega kabineta tekom 48 ur. Preteklo je 48 ur in Protič je moral izjaviti regentu, da se mu njemu poverjena misija ni posrečila. Za Protiča je nastopil kot sestavitelj vlade Marka Trifkovič. Ta je sestavil kabinet, v katerem je bilo: 6 radikalcev, 2 zastopnika Jug. kluba, 3 člani Nar. kluba, 3 izven strank, 1 naprednjak, 1 samostalec in 1 radikalni disident. V ta kabinet pa niso marali vstopiti ne demokrati in ne socialni demokrati. Še pa so izjavili socialisti in Crnogorci, da bodo to vlado podpirali pri glasovanju, če bi bilo za takovo.

„Kvorum.“ Ko je pa predložil Trifkovič listo teh ministror regentu Aleksandru v podpis, je ni potrdil, ker ta vlada ni bila koncentracijska. Trifkovič je vrnil svoj mandat kot sestavitelj kabineta. Vслед odklonitve Trifkovičeve vlade se je kriza same še poostрила. Sedaj je nemogoče, da bi stranke, ki so bile za stopane v Trifkovičevem kabinetu, vstopile v kakega drugega, ker ne uživajo v след spletakarij demokratov pri regentu zaupanja. Regent je poklical k sebi zopet predsednika Narodnega predstavništva Pavloviča in mu naročil skorajšnjo sestavo kar najširšega koalicijskega kabineta. Dr. Pavlovič je začel zopet pogajanja z zastopniki parlamentarnih strank in skupin.

Avstrija.

Nemško časopisje piše glede valute in gospodarskih razvalin v Avstriji prežalosno, da, obupno. Primanjkuje jim v Avstriji živil in premoga. Najpotrebnejšega si ne morejo nabaviti iz tujine, ker njih denar pri vseh sosednih državah ni skoro nič vreden. Da si nakupijo v inozemstvu vsaj najpotrebnejših živil, so sklenili na Dunaju za živila prodati razne umetnine iz zbir in nekdanjih cesarskih in nadvojvodinskih palač. Avstrija je tudi sklenila, da bo rekvirirala premoženje do 65%. Najprvo bodo jemali denar in vloge, pozneje pa še najbrže premično in nepremično blago. Po tem računu bo avstrijski državljan, ki ima n. pr. premoženja 100.000 K, moral oddati državi 65.000 K. Država bo porabila rekvirirano premoženje za delno odplačilo ogromnih državnih dolgov. Avstrija šteje samo 6 milijonov ljudi. Državni proračun pa znaša 7 milijard primanjkljaja. Naložili bodo ogromne davke. Nameravajo upeljati davek na okna. Od vsakega okna bi plačal hišni posestnik 1—2 K letnega davka.

Italija.

V Italiji se pripravlja isto kot nekdanj v stari Avstriji. Med italijanskim vojaštvom se krši in razpada pokorščina, ki je temeljna podlaga za vsako armado. V Italiji dobivajo vedno več moči socialisti, ki ostro nastopajo proti dosedanjji vladi. Italijanska vlada se trudi na vso moč, da bi rešila jadransko vprašanje v svoj prilog še pred volitvami, ki ne obetajo nič dobrega za Italijo. D'Annunzio še vedno gospodari na Reki, ne meneč se za vse grožnje od strani vlade.

Angleška in Amerika.

Na Angleškem je prenehal ogromni štrajk železničarjev. Vlada se je pogodila s stavkarji. V Ameriki je zelo nevarno obolet predsednik Wilson.

Gospodarske novice.

Zveza vinočrčev za vso Slovenijo s sedežem v Ljubljani se ustanovi prihodnjo soboto, 11. t. m. na ustanovnem shodu, ki se vrši v vrtni verandi hotela Union v Ljubljani. Pripravljalni odbor vabi vse trgovce, ki trgujejo z vinom na debelo in imajo vinsko trgovino pri državnih uradih kot obrt prijavljeno ali kot glavno ali pa postransko obrt, na udeležbo, da se ustanovi tudi za to velevažno panogo trgovskega stanu potrebna organizacija, kakor jo imajo drugi stanovni. Izvolil se bode pri tej priliki odbor za leto 1919/20, ki bode potem zastopal nasproti drugim stanovom in vladi naše potrebe in zadače. — Ker se bode obravnavalo tudi glede carinskih tarifov, kakor tudi glede cen pri nakupu in prodaji letošnjega vinskega pridelka, je udeležba za vsakega vinskega trgovca dolžnost; obenem pa ima tudi priliko, staviti primerne predloge, ki se mu zdijo v obrambo našega stanu potrebni. — Zborovanje se vrši v hotelu Union v Ljubljani od 10. do pol 13. ure in od 15 do 17. ure; tako da se lahko vsi vrnejo z večernim vlakom, ki gre ob 3/4 18. Opozarja se, da imajo vse tvrdke, ki imajo več članov, pri volitvi odbora, samo en volilni glas. Tudi namestniki s pooblastilom dotičnega vinočrčca, ki bi bil slučajno zadržan, bodo pripuščeni k volitvi odbora. Od katere tvrdke se udeleži več članov, imajo razen volilca, drugi člani le posvetovalen glas in pravico predloge staviti. Povabljeni je tudi poverjenistvo za trgovino in obrt, kakor tudi trgovska in obrtna zbornica.

Vinski davek. Slov. Kmečka Zveza je že v Ljubljani pri finančnem delegatu in pri vladi v Beogradu pred 14 dnevi vložila odločen protest proti vinskemu davku. Na vseh shodih Kmečke Zveze smo v ostrih resolucijah protestirali proti temu krivičnemu davku. Pisarna K. Z. je brezplačno napravila na stotine prizivov za naše vinogradnike, a glasilo Samostojne si drzne izreči laž, da Kmečka Zveza nič ni storila proti vinskemu davku. Samostojneže jezi, da je ravno Kmečka Zveza vse storila, da bi preprečila krivični vinski davek, je dosegla za kmete uspeh glede dohodnine in vojnega davka. Zategadelj pa si skušajo sedaj pomagati z lažjo. Le farbajte Samostojneže svoje backe in zapeljane, Kmečka

Zveza bo pa izvrševala naprej svoj program: Pomagati kmetu v gospodarskem oziru ter ga organizirati na strogo krščanskem, narodnem in gospodarskem oziru.

Zlati dnevi. Lepe jesenske dni imamo. Solnce pripeka topleje na mater zemljo nego v poletnih mesecih. Grozdje, kjer je zdravo, je že slajše kot leta 1918, kjer pa je gospodarila peronospora in druge trtne bolezni, tam pa bo slaba kapljica. Trgatev se bo pričela že prihodnji teden. Pameten vinogradnik pa je tisti, ki bo počakal s trgatvijo po Terezijinem. — Ajda in proso sta že tudi utekla slani. Ajda ni posebno bogato obrodila. Repe bo letos mnogo. Lepe vreme pospešuje sejanje ozimne.

Petrolej, ki smo ga nedavno dobili iz Amerike večje množine, so tihotapci in verižniki v Mariboru večinoma spravili čez mejo v Nemško Avstrijo, kjer ga prodajajo po 15 K liter. Z tovrnim avtomobilom so ga vozili iz Maribora tudi na Hrvaško. Oblast, kje si bila, da niso zasledila teh hudodelcev?

Lončarsko blago. V okolici vasi Klopce v okolišču okrajnega glavarstva Borovlje, je precej razvita domača lončarska industrija. Tamošnji lončarji imajo v zalogi precejšnje množine lončarskega blaga. Tvrdke, ki se zanimajo za lončarske izdelke, naj se obrnejo na gospodarsko pisarno pri okrajnem glavarstvu v Borovljah.

Gospodarska pisarna pri okrajnem glavarstvu v Borovljah. Pri okrajnem glavarstvu v Borovljah se je ustanovila posebna gospodarska pisarna, ki ima namen, podpirati prebivalstvo v vseh gospodarskih zadevah, dajati mu informacije in ga na ta način privaditi na novi položaj, ki je nastal s tem, da je odpadlo dosedanje gospodarsko središče Koroške Celovec. Podobna pisarna se namerava osnovati tudi pri okrajnem glavarstvu v Velikoven. Trgovci in obrtniki, ki se zanimajo za koroški trg, naj se obračajo naravnost na omenjeno pisarno za eventualna pojasnila.

Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti zopet 1 vagon mavca, ako se prikladi dovolj interesentov. Urad sprejema priglasen najkasneje do 12. t. m. in se na pozneje ne bo mogoče več ozirati.

Cena goveji živini gre kviško. Iz hrvatskih listov posnamemo, da gre cena goveji živini močno kviško. Cena volom se je dvignila tekom enega tedna za 1—2 K pri kg žive teže. Vole od 1000—1300 kg plačujejo po 7—8 K 1 kg žive teže, vole, ki imajo več kot 1300 kg pa 8 do 10 K.

Cene na Dunaju. „Grazer Volksblatt“ od 7. oktobra porača, da stane v gostilni „Wolfspitze“ košček kruha 1 K. V hotelu „Bristol“ stane porcija govedine z zeljem 55 K, telečji guljaš z cmoki 45 K.

Razne cene. Cene za skorje se gibljejo med 42—45 K za 100 kg, za čreslovino pa med 45—47 K od postaje na ladanja. — Cene za razne sveže živalske kože so: Konjske kože komad 70—90 K, goveje kože (vsakovrstne) 20—22 K za 1 kg, telečje kože 18—20 K za 1 kg; za suhe kože in ovčje kože 12—16 K za komad, za kože jagnjet 6—8 K komad. — Cene za razne vrstna žita so v Jugoslaviji sledeče: Pšenica 100 kg 210—260 K, rž 200—220, ječmen 200—220, koruza 200—220, oves 200—220, ajda 160—170 in žol 320—260 K za 100 kg.

Tedenske novice.

† **Dr. Lovro Pogačnik.** Dne 5. septembra je v Ljubljani v najboljši moški dobi v starosti 40 let po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal dr. Lovro Pogačnik, predsednik orlovskih organizacij v Sloveniji in državni poslanec. Rajni je bil neumorno delaven in ljubeznjiv značaj, ki je posvetil vse svoje moči za dobrobit domovine. Bil je načelnik Slovenske Ljudske Stranke v najvišarnejši dobi, v dobi razsula stare Avstrije. Z njim je legel v hladni grob zvest učenec nesmrtnega dr. Kreka, njegova blaga duša je pa, kakor trdno verujemo, združena nad zvezdami z duševnim velikanom in njegovim učiteljem — dr. Krekom.

Tridesetletnica škofovanja našega prevzvišene gospoda knezoškofa se je v Mariboru slavila veličastno in izpodbudno. Na predan praznika sv. Mihaela, v nedeljo 28. sept. 1909, je bila popolna stolnici pred izpostavljenim Najsvetejšim molitevna ura za visokega jubilanta, zvečer pa je ubrano zvonenje oznanjalo slavnost prihodnjega, za lavantinsko škofijo tako pomenljivega dneva. Dne 29. septembra je ob 10. uri